

Preporuke
za osiguravanje
kvalitete novog
koncepta i provedbe
otvorenog programa

PREPORUKE ZA OSIGURAVANJE KVALITETE NOVOG KONCEPTA
I PROVEDBE OTVORENOG PROGRAMA

NAKLADNIK:

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
Garićgradska ulica 18, 10000 Zagreb, Hrvatska
+ 385 1 6274666
ured@asoo.hr
www.asoo.hr

ZA NAKLADNIKA

Mile Živčić, ravnatelj

UREDNICI

Vesna Anđelić
Nino Buić
Dubravka Zeko
Ana Željeznjak

LEKTURA:

Davidias nekretnine d.o.o.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:

Studio Kuća d.o.o.

Zagreb, kolovoz 2021.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Provedeni ciklusi stručnih usavršavanja	5
2.1. Koncept novog modela	5
2.2. Prvi ciklus stručnih usavršavanja	6
2.3. Drugi ciklus stručnog usavršavanja	7
2.4. Treći ciklus stručnog usavršavanja	8
2.5. Četvrti ciklus stručnog usavršavanja.	9
2.6. Peti ciklus stručnog usavršavanja.	10
3. Preporuke za unapređenje	11
3.1. Preporuke za unapređenje temeljem provedene evaluacije	11
3.2. Preporuke za unapređenje nakon provedenog pilotiranja	14
4. Elementi osiguravanja kvalitete modela	19
4.1. Faza planiranja	21
4.2. Faza provedbe	22
4.3. Faza procjene	23
4.4. Faza provjere.	23
5. Zaključak	25

1. UVOD

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih je u sklopu ESF projekta Modernizacija sustava stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta razvila Koncept novog modela stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta kao podršku trajnom profesionalnom razvoju nastavnika te kontinuiranom unapređenju nastavničkih kompetencija tijekom njihove profesionalne karijere.

Koncept novog modela izradila je stručna radna skupina u sastavu: Vesna Anđelić, Zorana Bačelić, Renato Barišić, Biserka Halavanja, Irena Ištvančić, Valentina Kirinić, Kristina Miklaužić Černicki, Anamari Nakić, Vedran Šarac, Ivo Tunjić, Nives Vučić, Branka Vuk, a prethodilo mu je ispitivanje potreba nastavnika za trajnim stručnim usavršavanjem. Nastavnici su kroz istraživanje u najvećem broju iskazali nezadovoljstvo izostankom odgovarajućeg sustava napredovanja unutar nastavničke struke te iskazali potrebu za fleksibilnijim sustavom prijave i odjave na stručne skupove, uočljivije i pristupačnije objave i informacije o stručnim skupovima, organiziranje stručnih skupova s jasno razrađenim ishodima učenja, povezivanje gospodarskog sustava sa sustavom usavršavanja. Nakon provedene detaljne analize postojećeg sustava stručnog usavršavanja izrađene su smjernice za stručno usavršavanje i trajni profesionalni razvoj nastavnika strukovnih predmeta na kojima se temelji novi Model stručnog usavršavanja strukovnih nastavnika.

U razdoblju implementacije projekta (svibanj 2017. – rujan 2021. godine) Koncept novog modela stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta testiran je u praksi te se u ovom dokumentu donose ključne preporuke za osiguravanje kvalitete Koncepta i njegovu reviziju.

2. PROVEDENI CIKLUSI STRUČNIH USAVRŠAVANJA

2.1. KONCEPT NOVOG MODELA

Kako bi se provjerila relevantnost i korisnost te primjenjivost osmišljenog Koncepta novog modela, isti je testiran u praksi te je nakon svakog ciklusa stručnih usavršavanja provedena njegova evaluacija. Stručna usavršavanja nastavnika u sklopu Koncepta novog modela provodila su se u razdoblju od travnja 2019. do rujna 2021. godine u pet ciklusa. Tijekom evaluacije prikupljene su povratne informacije sudionika stručnih skupova u pet ciklusa te je evaluiran Koncept na dvjema razinama:

Evaluacija sudionika stručnih skupova¹

Evaluacija predavača na stručnim skupovima²

1 Evaluacija novog modela stručnog usavršavanja

2 Evaluacija predavača i potencijalnih predavača na stručnim skupovima

2.2. PRVI CIKLUS STRUČNIH USAVRŠAVANJA

Prvi ciklus stručnih usavršavanja proveden je u razdoblju od travnja do lipnja 2019. godine. Stručni skupovi su se održavali tijekom tjedan dana u travnju te u lipnju i srpnju 2019. godine. U ovom ciklusu stručnog usavršavanja ukupno je sudjelovalo 99 nastavnika strukovnih predmeta kroz ukupno deset (10) stručnih skupova od kojih su sedam (7) skupova izvodili predavači – fizičke osobe odabrane putem javnog poziva, a tri (3) skupa tvrtke – pravne osobe također odabrane putem javnog poziva.

2.2.1. MODULI

U prvom ciklusu stručnih usavršavanja provedena su usavršavanja u sklopu pet (5) različitih modula:

MT2 (S1): Unapređivanje pedagoških kompetencija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje,

MT4 (S1) Odgojno-obrazovni rad s učenicima s teškoćama,

MT 7 (S2): Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca,

MI2 (S1): Unapređenje kompetencija za razvoj stručnih sadržaja i sadržaja za učenje.

2.3. DRUGI CIKLUS STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Drugi ciklus stručnog usavršavanja proveden je u prvom tjednu rujna 2019. godine. U ovom ciklusu stručnih usavršavanja ukupno je sudjelovalo 207 nastavnika strukovnih predmeta kroz trinaest (13) provedenih stručnih skupova od kojih su jedanaest (11) skupova izvodili predavači – fizičke osobe odabrane putem javnog poziva, a dva (2) skupa tvrtke – pravne osobe također odabrane putem javnog poziva.

2.3.1. MODULI

U drugom ciklusu stručnih usavršavanja provedena su usavršavanja u sklopu osam (8) različitih modula:

12MT2 (S1): Unapređivanje pedagoških kompetencija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje,

MT6 (S2): Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena,

MT7 (S2): Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca,

MT10 (S1): Upravljanje razredom,

MT11 (S1): Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje,

MI5 (S3): Primjena IKT-a u učenju i poučavanju strukovnih predmeta,

MI8 (S3): Kako do EU projekta?,

MI10 (S3): Osnove menadžmenta i menadžerske vještine.

2.4. TREĆI CIKLUS STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Treći ciklus stručnog usavršavanja proveden je u razdoblju od studenog 2020. godine do siječnja 2021. godine. U ovom ciklusu stručnih usavršavanja ukupno je sudjelovalo 77 nastavnika strukovnih predmeta kroz osam (8) stručnih skupova od kojih su pet (5) skupova izvodili predavači, a tri (3) skupa tvrtke, odnosno pravne osobe. I predavači i tvrtke su, kao i u prethodnim ciklusima, odabrani putem javnih poziva.

Zbog nepovoljne društvene situacije uzrokovane epidemijom COVID-19 s kojom se susrelo društvo, a time i cijeli obrazovni sustav, većina stručnih skupova trećeg ciklusa stručnog usavršavanja održala se u virtualnom okruženju.

2.4.1. MODULI

U trećem ciklusu stručnih usavršavanja provedena su usavršavanja u sklopu pet (5) različitih modula:

MT 6 (S2): Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena,

MT7 (S2): Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca,

MT 11 (S1): Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje,

MT12 (S3): Unapređenje digitalnih kompetencija,

MI 5 (S1): Primjena IKT-a u učenju i poučavanju strukovnih predmeta.

2.5. ČETVRTI CIKLUS STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Četvrti ciklus stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta proveden je u razdoblju od siječnja do ožujka 2021. godine. Javnim pozivima je u ovom ciklusu odabrano devet (9) predavača i tri (3) tvrtke, odnosno pravna subjekta te je na ukupno trinaest (13) stručnih skupova sudjelovalo 157 nastavnika strukovnih predmeta.

Kao i u prethodnom ciklusu, a prvenstveno zbog nastavka nepovoljne epidemiološke situacije, usavršavanja su, kao i u trećem ciklusu, održana većinom u virtualnom okruženju.

2.5.1. MODULI

U četvrtom ciklusu stručnih usavršavanja provedena su usavršavanja u sklopu sedam (7) različitih modula:

MT 4 (S1) Odgojno-obrazovni rad s učenicima s teškoćama,

MT6 (S2) Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena,

MT 7 (S2): Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca,

MI 2 (S1): Unapređenje kompetencija za razvoj stručnih sadržaja i sadržaja za podučavanje,

MI8 (S3): Kako do EU projekata?,

MI 10 (S3): Osnove menadžmenta i menadžerske vještine,

MI11 (S3): Kolegijalno opažanje nastave.

2.6. PETI CIKLUS STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Peti ciklus stručnih usavršavanja za nastavnike strukovnih predmeta proveden je u kolovozu i rujnu 2021. godine kao posljednji ciklus stručnih usavršavanja financiran kroz ESF-ov projekt Modernizacija sustava stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta. Javnim pozivima odabrano je pet (5) predavača i četiri (4) pravna subjekta te su sudjelovala ukupno 93 nastavnika strukovnih predmeta.

Zbog poboljšanja epidemiološke situacije nastavnici su stručnim usavršavanjima petog ciklusa prisustvovali mahom uživo.

2.6.1. MODULI

U petom ciklusu stručnih usavršavanja provedena su usavršavanja u sklopu četiriju (4) različitih modula:

MT 6 (S2): Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena,

MT 7 (S2): Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca,

MI 2 (S1): Unapređenje kompetencija za razvoj stručnih sadržaja i sadržaja za podučavanje,

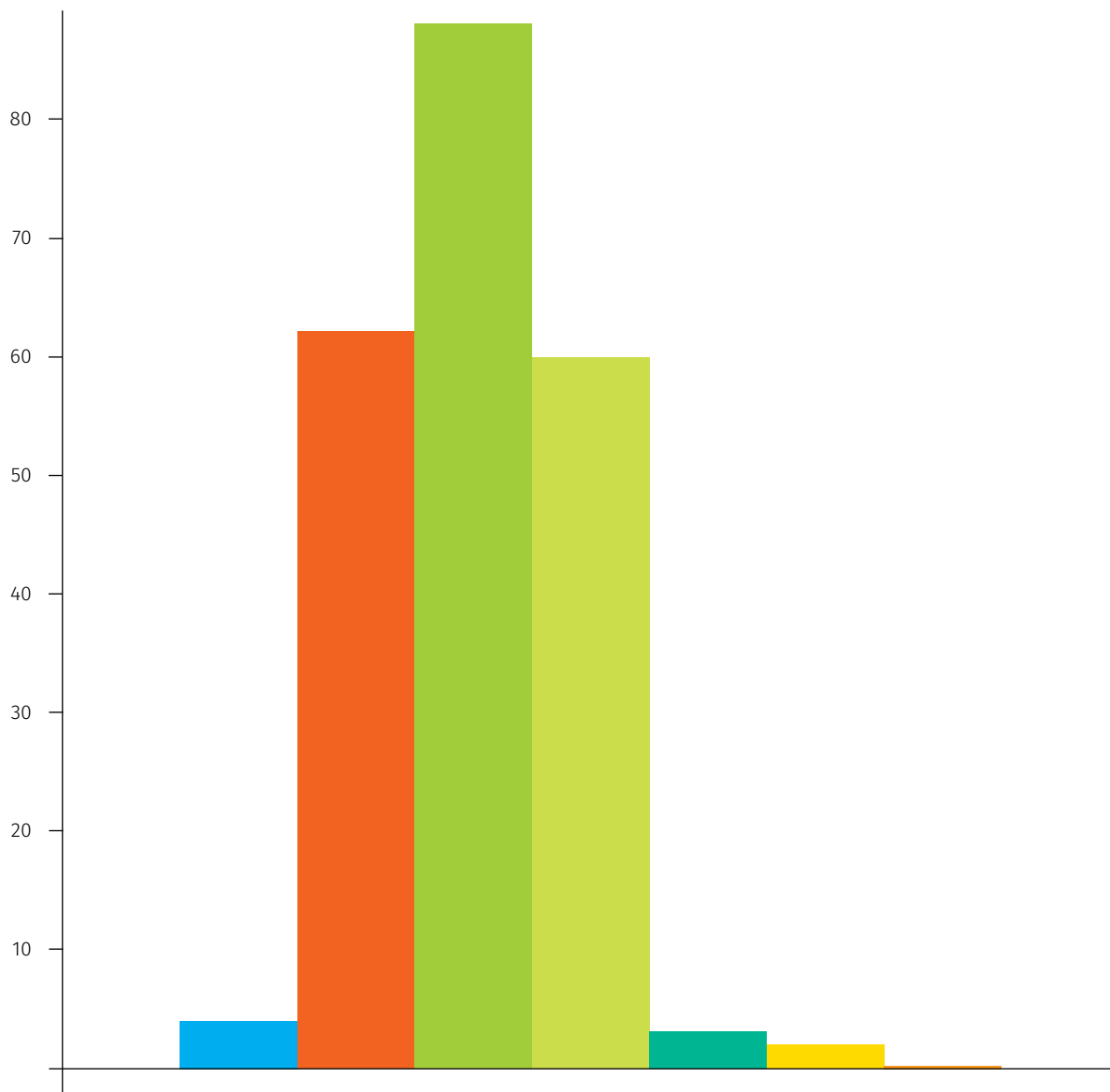
MI 5 (S1) Primjena IKT-a u učenju i podučavanju strukovnih predmeta.

3. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE

3.1. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE TEMELJEM PROVEDENE EVALUACIJE

Nakon provedenih četiriju ciklusa stručnih usavršavanja pripremljena je evaluacija na sudionike stručnih usavršavanja. 219 polaznika evaluiralo je Novi model stručnog usavršavanja. Najveći broj polaznika stručnih skupova, čak 78,54% bili su nastavnici stručno-teorijskih sadržaja dok je strukovnih učitelja bilo 12,33%, a nastavnika praktične nastave i vježbi 9,13%. Od toga je najviše nastavnika-mentora 40,18%, zatim nastavnika bez zvanja 28,31% te nastavnika-savjetnika 27,40%. U nešto manjem broju usavršavali su se pripravnici 1,83%, nastavnici-izvršni savjetnici 1,37% te nastavnici izabrani u trajno zvanje 0,91%.

- pripravnik (4)
- nastavnik bez zvanja (62)
- nastavnik – mentor (88)
- nastavnik – savjetnik (60)
- nastavnik – izvrstan savjetnik (3)
- nastavnik izabran u trajno zvanje (2)
- No answer (0)

U nastavku su navedene ključne preporuke za unapređenje Koncepta novog modela koji će biti podloga za planiranje i provedbu stručnih usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta.

Temeljem provedene evaluacije 92,41% nastavnika smatra da Koncept novog modela sadrži sve potrebne teme (module). Manji broj nastavnika, 6,33% smatra da je u Koncept novog modula potrebno dodati i druge teme. Analiza odgovora o prijedlozima tema upućuje na to da jedan dio nastavnika koji je sudjelovao na stručnim usavršavanjima nije upoznat s Konceptom novog modela, s obzirom na činjenicu da se kao prijedlozi tema koje bi Koncept trebao obuhvatiti navode teme sadržane u prijedlogu Koncepta. Također, čak 25% nastavnika navodi da im obavijest o održavanju stručnih usavršavanja nije bila dostupna na vrijeme.

Preporuka:

Osigurati dostupnost informacija o temama (modulima) Koncepta novog modela svim potencijalnim sudionicima stručnih usavršavanja.

Temeljem provedene evaluacije 97,89% nastavnika je motivirano za daljnje sudjelovanje na stručnim usavršavanjima temeljem Koncepta novog modela, manji broj nastavnika (0,84%), nije zainteresiran za daljnje sudjelovanje na stručnim usavršavanjima u sklopu Koncepta. Analiza odgovora na pitanje o daljnjem sudjelovanju u dijelu koji se odnosi na prijedloge ukazuje na nekoliko ključnih izazova s kojima se susreću nastavnici, a koje bi trebalo adresirati u budućnosti:

- ▶ vremenik održavanja stručnih skupova,
- ▶ učestalost održavanja stručnih skupova,
- ▶ broj sudionika na stručnim skupovima,
- ▶ način prijave,
- ▶ podrška za vrijeme trajanja stručnih usavršavanja.

Preporuka:

Dopuniti Koncept Godišnjim planom stručnih usavršavanja koji će biti razrađen po ciklusima i modulima te će sadržavati i vremenik izvođenja. Planirati izradu Godišnjeg plana stručnih usavršavanja na temelju rezultata provedene evaluacije prethodnog ciklusa i analize potreba i interesa nastavnika za pojedine teme. Također, Koncept je potrebno dopuniti Katalogom stručnih usavršavanja u kojem je opisan i program otvorenog stručnog usavršavanja izvan modela, prema sektorima i/ili temama koje ga nadopunjuju.

Temeljem provedene evaluacije 68,3% nastavnika smatra da su im, u odnosu na način održavanja, podjednako dostupna stručna usavršavanja koja se održavaju uživo, kao i ona na daljinu. Također, 64,73% nastavnika smatra da bi na stručnim usavršavanjima mogli sudjelovati tijekom cijele školske godine.

3.2. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE NAKON PROVEDENOG PILOTIRANJA

Osnovni element Koncepta novog modela stručnog usavršavanja su moduli, a stručna usavršavanja provode se kroz temeljne i izborne module, pokrivajući teme iz znanstvenog polja pedagogije i njezinih pripadajućih grana – didaktike i školske pedagogije. Osim navedenih, moduli stručnih usavršavanja pokrivaju široki spektar interdisciplinarnih tema koje obuhvaćaju psihologiju odgoja i obrazovanja, metodike, informacijsko-komunikacijske znanosti, savjetodavni rad, obrazovni menadžment, obrazovnu politiku kao i druga područja relevantna za učinkovito i visokokvalitetno obavljanje odgojno-obrazovnih djelatnosti u školskim ustanovama. Testiranjem Koncepta novog modela i pripadajućih modula u praksi uočeno je da je pojedine module potrebno doraditi kako bi se osigurala učinkovitija implementacija i prenosivost.

Preporuke:

Izborni modul MI3: Jačanje andragoških kompetencija

Modul je osmišljen s ciljem unapređivanja kompetencija nastavnika za rad s odraslim polaznicima. Zbog kompleksnosti modula i njegovog obujma (11 kreditnih bodova) u revidiranom Konceptu modul je podijeljen na nekoliko manjih modula koji svaki za sebe predstavlja zaokruženu tematsku cjelinu. Na taj je način polaznicima omogućeno postupno stjecanje znanja i vještina za rad s odraslim polaznicima, kao i unapređivanje već postojećih kompetencija za one teme koje su od pojedinačnog interesa polaznika stručnih usavršavanja.

Izborni modul MI4: Samovrednovanje u ustanovama za strukovno obrazovanje

Modul je osmišljen s ciljem unapređivanja kompetencija nastavnika u provedbi procesa samovrednovanja realističnom i metodološki jasno definiranom samoanalizom vlastitog rada kako bi bolje prepoznali svoje razvojne potrebe i unaprijedili odgojno-obrazovni proces. U provedbi stručnih usavršavanja u sklopu modula uočen je nedostatak stručnih usavršavanja za nastavnike koji su uključeni u operativnu provedbu procesa samovrednovanja, koordinatora samovrednovanja, nastavnike koji su dio timova za kvalitetu i koordinatora kvalitete te članove povjerenstava za kvalitetu, stoga su u revidiranom Konceptu predložena dva nova modula za samovrednovanje:

1. **Samovrednovanje i profesionalni razvoj nastavnika** koji za ciljnu skupinu ima nastavnike strukovnih predmeta. Modul ima za cilj unaprijediti kompetencije strukovnih nastavnika za provedbu procesa samovrednovanja realističnom i metodološki jasno definiranom samoanalizom vlastitoga rada kako bi bolje prepoznali svoje razvojne potrebe, kontinuirano unapređivali svoju nastavničku praksu i sudjelovali u procesu samovrednovanja ustanove za strukovno obrazovanje.

2. **Samovrednovanje u ustanovama za strukovno obrazovanje – podrška za provedbu procesa samovrednovanja** koji za ciljnu skupinu ima nastavnike – koordinate samovrednovanja i/ili kvalitete, članove timova za kvalitetu i povjerenstva za kvalitetu koji su na razini škole zaduženi za operativnu provedbu procesa samovrednovanja te njegovo praćenje i vrednovanje. Modul ima za cilj unaprijediti kompetencije koordinatora samovrednovanja i kvalitete te timova za kvalitetu škole i članova povjerenstva za kvalitetu za operativnu provedbu procesa samovrednovanja, vrednovanje i praćenje procesa samovrednovanja na razini škole te općenito za pružanje podrške u provedbi procesa.

Izborni modul MI 1: Modul za pripravnike

Modul je osmišljen s ciljem pružanja podrške nastavnicima pripravnicima za polaganje stručnog ispita. Modul je, između ostalih, sadržavao i temu upoznavanja pripravnika s programom polaganja stručnog ispita te odredbama zakonskih i podzakonskih akata. U provedbi modula uočena je potreba za razdvajanjem modula na dvije odvojene tematske cjeline, stoga su u revidiranom Konceptu predložena dva modula:

1. **Modul za pripravnike – STAŽIRANJE** koji ima za cilj unaprijediti kompetencije mentora pripravnika i osnažiti pripravnika za uspješno uključivanje u proces stažiranja te proces učenja i poučavanja.
2. **Modul za pripravnike – POLAGANJE STRUČNOG ISPITA** ima za cilj unaprijediti kompetencije nastavnika pripravnika za polaganje stručnog ispita.

Izborni modul MI14: Jačanje kompetencija mentora kod poslodavaca

U pilot-provedbi Koncepta uočen je manjak podrške stručnom usavršavanju i jačanju kompetencija mentora kod poslodavaca koji su jedni od ključnih dionika u provedbi nastavnog procesa u strukovnim školama. Kako bi se osnažile njihove kompetencije, u revidirani Koncept uključen je modul namijenjen upravo jačanju kompetencija mentora kod poslodavaca.

Cilj modula je unaprijediti kompetencije mentora kod poslodavaca za učinkovito poučavanje učenika u radnom okruženju, planiranje, programiranje, praćenje i vrednovanje, vođenje i savjetovanje učenika, korištenje primjerenih pedagoških strategija, metoda i stilova poučavanja te za stalno poticanje učenika na učenje kroz rad. Modul je namijenjen mentorima kod poslodavaca koji su uključeni u provedbu poučavanja i učenje na radnom mjestu.

NAZIV		Koncept novog modela usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta – pilot-faza	Novi model stručnog usavršavanja – revizija	NAZIV	
MODULI				MODULI	
T E M E L J N I	MT1	Unapređenje vještine praćenja osobnog i profesionalnog razvoja i cjeloživotnog učenja	Unapređenje vještine praćenja osobnog i profesionalnog razvoja i cjeloživotnog učenja	MT1	T E M E L J N I
	MT2	Unapređenje pedagoških kompetencija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje	Unapređenje pedagoških kompetencija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje	MT2	
	MT3	Planiranje nastave i metodike nastavnog procesa u strukovnom obrazovanju	Metodika nastavnog procesa u strukovnom obrazovanju i organizacija procesa učenja i poučavanja	MT3	
	MT4	Odgojno-obrazovni rad s učenicima s teškoćama	Odgojno-obrazovni rad s učenicima s teškoćama	MT4	
	MT5	Odgojno-obrazovni rad s darovitim učenicima	Odgojno-obrazovni rad s darovitim učenicima	MT5	
	MT6	Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena	Usavršavanje u području struke: nova dostignuća i praćenje promjena	MT6	
	MT7	Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca	Usavršavanje u području struke: praktičan rad kod poslodavca	MT7	
	MT8	Suradnja i partnerstvo s poslodavcima (za ravnatelje)	Suradnja i partnerstvo s poslodavcima (za ravnatelje)	MT8	
	MT9	Suradnja i partnerstvo s poslodavcima (za nastavnike)	Suradnja i partnerstvo s poslodavcima (za nastavnike)	MT9	
	MT10	Upravljanje razredom	Upravljanje razredom	MT10	
	MT11	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje	MT11	
	MT12	Unapređenje digitalne kompetencije	Unapređenje digitalne kompetencije	MT12	
	MT13	Suradnja pri planiranju i osmišljavanju nastavničke prakse	Suradnja pri planiranju i osmišljavanju nastavničke prakse	MT13	
Samovrednovanje i profesionalni razvoj nastavnika			MT14		

NAZIV	Koncept novog modela usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta – pilot-faza	Novi model stručnog usavršavanja – revizija	NAZIV	
MODULI			MODULI	
I Z B O R N I	MI1	Modul za pripravnike	Modul za pripravnike – POLAGANJE STRUČNOG ISPITA	MI1
	MI2	Unapređenje kompetencija za razvoj stručnih sadržaja i sadržaja za podučavanje	Izrada digitalnih obrazovnih sadržaja	MI2
	MI3	Jačanje andragoških kompetencija	Jačanje andragoških kompetencija MI3.1: Pristup obrazovanju odraslih MI3.2: Učenje i poučavanje odraslih MI3.3: Komunikacija i grupna dinamika u obrazovanju odraslih MI3.4: Suvremene strategije učenja i poučavanja odraslih polaznika MI3.5: Planiranje, organizacija i evaluacija u obrazovanju odraslih	MI3
	MI4	Samovrednovanje u ustanovama za strukovno obrazovanje	Samovrednovanje u ustanovama za strukovno obrazovanje – podrška za provedbu procesa samovrednovanja	MI4
	MI5	Primjena IKT-a u učenju i podučavanju strukovnih predmeta	Primjena IKT-a u učenju i podučavanju strukovnih predmeta	MI5
	MI6	Društveno korisno učenje	Društveno korisno učenje	MI6
	MI7	Načela uključivog i društveno odgovornog poduzetništva i poslovanja	Načela uključivog i društveno odgovornog poduzetništva i poslovanja	MI7
	MI8	Kako do EU projekta?	Kako do EU projekta?	MI8
	MI9	Priprema i provedba EU projekata	Priprema i provedba EU projekata	MI9
	MI10	Osnove menadžmenta i menadžerske vještine	Osnove menadžmenta i menadžerske vještine	MI10
	MI11	Kolegijalno opažanje nastave	Kolegijalno opažanje nastave	MI11
	MI12	Kibernetička sigurnost	Kibernetička sigurnost	MI12
		Modul za pripravnike – STAŽIRANJE	MI 13	
		Jačanje kompetencija mentora kod poslodavaca	MI 14	

I
Z
B
O
R
N
I

4. ELEMENTI OSIGURAVANJA KVALITETE MODELA

Kako bi se osigurala kvaliteta i održivost Koncepta novog modela te njegova učinkovita implementacija u praksi, potrebno je osigurati određene elemente u njegovoj provedbi. Osobito bi bilo važno osigurati uključenost dionika, odgovornost za provedbu i stalna unapređenja Koncepta, način izvođenja i izvoditelje, modularni pristup, kao i izradu Godišnjeg plana i programa usavršavanja.

Uključenost dionika

Dionike u sustavu strukovnog obrazovanja potrebno je uključiti u naknadne revizije postojećeg Koncepta i njegovu realizaciju. Način uključivanja dionika u reviziju treba biti osmišljen unaprijed i na način da pridonosi kontinuiranom unapređenju postojećeg Koncepta. Također, važno je osigurati da dionici budu uključeni u njegovu realizaciju. U tu svrhu dugoročno je potrebno promišljati o održivom načinu uključivanja poslodavaca ili, primjerice, o razvoju centara kompetentnosti s kojima bi se u partnerstvu realizirali pojedini sadržaji edukacija, suradnja s visokoškolskim ustanovama zaduženim za edukaciju nastavnika i dr.

Bilo bi potrebno, uz opis uloga pojedinih dionika u sustavu stručnog usavršavanja strukovnih nastavnika, u Konceptu opisati i način uključivanja dionika te implementirati održivu praksu suradnje u realizaciji Koncepta te opisati i doprinos kaskadnog modela (razina škole, županije, međužupanije). Također, bilo bi potrebno opisati uključivanje nastavnika u stručna usavršavanja na temelju Koncepta, a kao doprinos trajnom profesionalnom razvoju i dopunjavanju osobnog portfelja.

Odgovornost za provedbu i stalna unapređenja

Za učinkovitu implementaciju Koncepta bilo bi potrebno opisati odgovornosti pojedinih dionika u sustavu stručnog usavršavanja strukovnih nastavnika te opis povezati sa strateškim i zakonodavnim okvirom te Okvirom kompetencija za nastavnike. Također, bilo bi potrebno opisati način na koji će se postojeći Koncept unapređivati kroz cikluse te prikazati način praćenja i prikupljanja povratnih informacija dionika. Potrebno bi bilo i prikazati način izrade Godišnjih planova i programa usavršavanja u skladu s Konceptom i utvrđenim potrebama dionika.

Izvoditelji

Važno je identificirati skupine potencijalnih izvoditelja te jasno opisati mehanizam odabira izvoditelja i minimalne zahtjeve za izvoditelje prema kadrovskim uvjetima navedenima u tablici svakog modula.

Uz navedeno, bilo bi potrebno jasno opisati podršku u provedbi Koncepta.

Godišnji plan i program stručnih usavršavanja

Na temelju prijedloga Godišnjeg plana aktivnosti u sustavu stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta (str. 10 Koncepta) bilo bi potrebno opisati godišnji plan aktivnosti po modulima, s razrađenim ciklusima i predviđenim vremenima za izvođenje stručnih usavršavanja.

Također, Koncept je dopunjen Katalogom stručnih usavršavanja, opisan je i program otvorenog stručnog usavršavanja izvan modela, prema sektorima i/ili temama.

Modularni pristup

Osigurati utemeljenost Koncepta na modulima na način da:

- ▶ moduli odgovaraju na potrebe identificirane u Smjernicama za stručno usavršavanje,
- ▶ moduli u Konceptu omogućuju stjecanje potrebnih kompetencija u trima domenama,
- ▶ moduli u domeni čine (najmanju) povezanu cjelinu,
- ▶ moduli se mogu stjecati neovisno jedan o drugome,
- ▶ temeljni moduli odnose se na unapređenje temeljnih kompetencija u skladu sa standardom profesije,
- ▶ izborni moduli predstavljaju nadogradnju te se odnose na stjecanje specifičnih kompetencija,
- ▶ navedeni su ishodi učenja,
- ▶ definiran je obujam,
- ▶ temelji se na ispitivanju potreba i standardima profesije,
- ▶ omogućuje kontinuirani profesionalni razvoj.

4.1. FAZA PLANIRANJA

U fazi planiranja potrebno je definirati jasne, primjerene i mjerljive ciljeve oslanjajući se na uspostavljeni Koncept, izraditi plan stručnih usavršavanja za pojedini ciklus s definiranim procedurama i resursima za provedbu plana.

KORACI

U početnoj fazi planiranja važno je osigurati sljedeće:

- ▶ strategiju stručnog usavršavanja – dokument Novi model stručnog usavršavanja,
- ▶ plan stručnog usavršavanja (za pojedini ciklus),
- ▶ utvrđivanje potreba za stručnim usavršavanjima (na individualnoj, školskoj, županijskoj/ međužupanijskoj i državnoj razini) za ciklus,
- ▶ definiranje ciljeva u kontekstu utvrđenih potreba i smjernica iz Novog modela,
- ▶ izradu plana stručnih usavršavanja za pojedini ciklus,
- ▶ odabir predavača za provedbu stručnih usavršavanja (i materijala za stručna usavršavanja; za predavanja, radionice, *online* itd.)

KLJUČNI ELEMENTI

U fazi planiranja potrebno je definirati jasne, primjerene i mjerljive ciljeve oslanjajući se na uspostavljeni model, izraditi plan stručnih usavršavanja za pojedini ciklus s definiranim procedurama i resursima za provedbu plana.

Jasan je i dogovoren okvir za stručna usavršavanja u pojedinom ciklusu (struktura, razine, ciljne skupine), kao i nositelji izvedbe. Svim potencijalnim sudionicima stručnih usavršavanja dostupna je informacija o ponudi stručnih usavršavanja. Osigurano je da se stručna usavršavanja planiraju na temelju Modela i utvrđenih potreba za stručnim usavršavanjem.

4.2. FAZA PROVEDBE

U fazi provedbe uspostavljenu proceduru potrebno je implementirati uključivanjem dionika, osiguravanjem resursa i organizacijskih uvjeta za uspješnu provedbu stručnih usavršavanja.

KORACI

1. prijave za sudjelovanje,
2. provedba stručnih usavršavanja prema Planu stručnih usavršavanja i protokolu za pojedini ciklus,
3. vrednovanje,
 - refleksija sudionika (individualno – grupno),
 - refleksija predavača/trenera,

Kratkoročno – procjena uspješnosti realizacije i sadržaja usavršavanja.

Dugoročno – praćenje učinka stručnog usavršavanja putem:

- samoevaluacije sudionika u primjeni stečenog znanja,
- evaluacijskog prikaza primjene stečenih znanja i vještina u praksi.

KLJUČNI ELEMENTI

Sustav prijave za stručna usavršavanja u pojedinom ciklusu jasan je i transparentan. Sudjelovanje na stručnim usavršavanjima zainteresiranim nastavnicima omogućeno je temeljem iskazanog interesa i sudjelovanja na prethodnim stručnim usavršavanjima. Stručna usavršavanja dio su portfelja nastavnika. Postoji mehanizam praćenja sudjelovanja nastavnika na stručnim skupovima te mehanizam diseminacije. Osigurano je i vrednovanje stručnih usavršavanja. U provedbi stručnih usavršavanja primjenjuju se dogovorene procedure.

4.3. FAZA PROCJENE

U fazi procjene provodi se prikupljanje i obrada podataka kako bi se dobile informacije potrebne za daljnja unapređenja postojećeg modela i plana.

KORACI

1. prikupljanje podataka o provedenim stručnim skupovima,
2. pisanje izvješća.

KLJUČNI ELEMENTI

Dodijeljene su uloge i odgovornosti za prikupljanje podataka o provedenim stručnim skupovima kao i povratnim informacijama o provedenim stručnim skupovima. Određen je i tim za pisanje izvješća o provedenim stručnim skupovima. Osiguran je mehanizam za prikupljanje informacija te za diseminaciju rezultata o provedenim stručnim usavršavanjima. Također je osigurano da se izvješće dostavi onima koji planiraju sljedeći ciklus stručnih usavršavanja.

4.4. FAZA PROVJERE

U ovoj je fazi važno osigurati da se povratne informacije koriste za unapređenje postojećeg modela stručnog usavršavanja te za revidiranje postojeće prakse u provedbi stručnih usavršavanja na razini ciklusa. Također je vrlo važno pratiti dugoročni učinak stručnih usavršavanja na kvalitetu rada i osigurati provođenje dugoročnog praćenja učinka stručnog usavršavanja. Za to je potrebno osmisliti mehanizam praćenja provedbe stručnih usavršavanja.

5. ZAKLJUČAK

Izradom i revizijom Novog modela stručnog usavršavanja Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, kao institucija odgovorna za razvoj, provedbu i unapređenje sustava usavršavanja nastavnika, odgovara na suvremene obrazovne trendove temeljene na ishodima učenja te na potrebe nastavnika kao svojih ključnih dionika. Osim navedenoga, Model je i svojevrsni odgovor na potrebu stalne i sustavne brige za unapređivanjem kompetencija nastavnika, poboljšanja uvjeta profesionalnog okruženja, unapređenja sadržaja i proširivanja oblika stručnog usavršavanja te sprečavanja deprofesionalizacije njihova rada.

